

ПАРТИЯ ЭГЕ ОРГАНИЗАЦИЯЗЫ

Бүдүүндөкө келгенниси төөгүлүгү удуг болууш-
кун—СЭКП-нин XXVI съездинин хүлээп алыр
шииртилгени болгаш нийтиш-биле он бирги беш
чыгдын, оон байтайгы чылынын планнарын бот-
тандыраарың чедийшкни бистин партиявстың
үмдээзин—партия эге организацияларының дайын-
чы шинээинден база инципатьялг ажылдан
улуу-биле хамаржыр апаар. Бичангаи СЭКП
хооркому болгаш райкомнары партия эге органи-
зацияларынга удуртулганың деннелин беддир,
оларын ажылтын стилин болгаш арга-методун
сайзырангайжыр, коллективтерге салдарын
күштедирер талаз-биле эргежок чутуга хемчел-
терин алыр хүлээлгелиглер. Оон-биле кады хэй
эвес кеежигүнерилг эге организацияларын, бри-
гада база цех парторганизацияларын, партба-
дуктерин дайынчы шинээзин, ролон, ажил-хере-
ке харысалгазын беддир дугайында доктаамал
сагыш салыры эргежок чутуга.

**СЭКП - НИИ XXVI СЪЕЗДИНИИИ
А Ж Ы Т Т Ы Н А Р Ы Н Г А
ЧЕДИР 5 ХОНУК АРТКАН**

ХҮЛЭЭЛГЕ КҮҮСЕТТИНГЕН

дио дээш кызымзак ажылаа турорыман бригадала да ажылаадыг буудуучулугу беи.

Мурнакчы бригадын ш ёолекчилери амгы уеде М чуртталга бажынынчыг дуунда шалыпчы. Езу-би ажылап турар.

Н. ООРЖАН.

ЧУРУНТА: В. Барзан-олду бригадазынын кеиигунчире: Б.Бразан, Н. Базыр, Д. Сеге, С.З. Барз, И. Опей-ол СЭП-нин XXVI ссездизини учуктуур бригадынны хулэз гезин куусеадыркиге ялар эвезе зэес учул-хуурун киргизг.

А. ЗАЙЦЕРГЕН Москва.

ТУРУМ КОЛЛЕКТИВТЕРНИ ТУРГУЗАР

нарга чуртталга бажняныры
көрүп туруп.

Кийинчерин белик бодуну
таарып, азыгына таарып
талып байкаллары тургузганы
биле оларны туудуларга-
нык аям-чым-беле халылар
көжөр буеттерини оргыназ-
таар, столвалларыны ажык-
экижидер хөмөгөтөрн боттан
дырып эгелзэн.

– Бо чылын трестяг бодуну
базалыныа болган бодуну
ошолчыннырыны чурттаар ба
жидирыны, а ол ышхак райо-
нотылазыны, аргылаз тууду-
ларын, сүг мөңгөзэр тууду-
болган еске-лаз объектилер
ажыгалаз кириер ужурун

Кыштаглаашкын — шалыпчы ажыл - иш

БЕРГЕ ШЫЛГАЛДА ТУРГУСТУНГАН

кыныны шамалык аймак чарлаан. Район орманчылык жана айыл чармашылыктын жетекчилери, жергиликтүү активисттер, спонсорлор тастыктагы чөйрө кижи бүрүчүлүктүн колданаарга бийгизген, олар колданаарга байдалды алып, мототурмуш-биле лек чарына калган. Ак-Чыраалда жергиликтүү белекчилер менен сөөктөрүнүн, немей кымыргыч кесеринин жетекчилери ал турар. Дуржулга стаминизмдин болжол республиканын өскөндө аймак-айгалырындап ситен, садым салып ак, сөөктөрүн СЭКК, обкомунун, республиканын Министрлер Чөйүшүлүгүнүн туктуу кылаарга-биле чорудуу турмуш.

Мөңгү-Тайга — аягар-бөдүзүнүн чыгыш-биле өзгөзгө район. Чогуу кыжы соок эскал болор болза, март-апрел —май айлар хат-кавысмын, шуугурамын болор-биле улуу бергөзгөшкөөрүнүн болжолу.

тургузуу келер. Амгы мезгиле районда хай оолаанашымын кезик чаа ашкан. Ашкуну сарыктың, чытының чаш тоду хулуз алырынң уези ба-за чоокшудал оор.

Моортан алгач көөр болза, районун малчынының бу-гу жый-жыч-лериңи мурунда-ам-лаа улут шыгалаа-туруп турар. Хей-хей малчы-нан улут-лаа, чаш-лаа малдыч баш санын мендл камгалап алыр талазы-биле карак кызыт ажиллап турар. Боттарының

дәл-сааттагы кылып агаганы
ларзыны доимикорм чарба-
биле кады чулаллап тайыны-
лып, хоолурут чөм кылып
малга белип турар жейкелер
бар. Муракты, кыдым
ажылыт малчыларын ар-
түрктүлүмн холап бүтүргө
көстөрөйт, малды баш буру-
түпкү күш-дегилге жоттамал
тайгааралга ап, бар болган
өспүртүп турар денектен
өпө чыгарылат. Бизде, муну-
нун тайгааралар менен этеп
белгилерин салбаган болот.

М. СААЯ,
«Шынык» көрө.

М. СААЯ,
«Шынның» корр.

Национально-
краеведческий
отдел

A black and white photograph showing seven men in hard hats and work clothes standing in front of a large industrial structure. The structure has two large circular openings, possibly for ventilation or access. The men are looking towards the camera, and the overall scene suggests a construction or industrial setting.

перки Новелипецкинин металлургия заводу-
нуң энергетиктеринге, Мосэнергонуң бо-
гаш Ленэнергонуң подстанцияларынче че-
рудар.

ЧУРУНТА: чаа тургузугуну элпел кылы-
рынга киришкен коммунисттер куш-амыл-
дың бригадалы. Солагай талдаан: А. Мар-
ков, Н. Цунаев, Г. Матвеев (бригадир),
А. Жуков, А. Фирсов, М. Степанов, В.
Григорьев.

М. БЛОХИНИНҢ фотосу.

СТА-нын фотолукалары.

[illegible][illegible]

СПЕЦИАЛИСТИҢ БОДАЛЫ

Малдын уксасын экинчилер, протозуиттер белим ажилан чангусуу, червэ тайтан тогтох амгы байзалигын тэмчидур дээш бө беш чылаза хэй таулу ажиллары кызыл чоргуулары иретинин турарын чарым тизмекчелеринин каргуу-агглеринге элзэвиг баа катан салгынына артык явас боор деп боталым.

И. ИЫЗЫ-ОЛ,
ветеринария эртемчилерин

Тыва АССР-ин Дээди Сөвөдinin Президиумунун Хундулел билини-биле эш С. А. Донгакты шаңнаар дугайында

ТЫВА АССР-НИН ДЭЭДИ СӨВӨДИНИН ПРЕЗИДИУМУНУН ЧАРЛЫЫ

Партия органдарыга хай чылдарда төр-үчкүлүктү ажыл-ла дээш баа төртүгүс бээр 50 харлазы-биле холбаштыр Чөөн-Хемчик районун «Большеречье» совхозунда партком секретары эш Саман Алдасовч Донгакты Тыва АССР-ин Дээди Сөвөдinin Президиумунун Хундулел билини-биле шаңнаар.

Тыва АССР-ин Дээди Сөвөдinin Президиумунун

Даргазы М. МЕНДУМЕ.

Тыва АССР-ин Дээди Сөвөдinin Президиумунун

Секретары Н. БОЙДУ.

Кызыл хоорай,
1981 чылдын февраль 14.

Часка уткуштур Шалыпчы хуннер

Чуртун ажыл-агыйлар часка хымчылыг белек-кеңигер турар. СЭП-ин ТК-нын болгаш ССР-ин Министрлер Чөвүлелинин «1981 чылда часкы хову ажылдарында белекчел болгаш ону эрттирериниң талазы-биле немелде хемчеглер дугайында» доктаалында дүшүртүлгөн ажыл-ишчилериниң чорудуу турары комплекс-тиң агроэкономика хемчеглери тарылга кампаниянын чедишкенин эрттиреринге иделгиди үндөсүнн тургу-дуу турар. СЭТА-нын корреспонденттеринин дыкна-ды турары болза:

СТАВРОПОЛЬ. Органи-зация — баш конук иштин-де казыл тарып култур-ларын чалгырткан доорлар-га Ставропольиниң механизаторлары белең. Крайиниң колхозтары болгаш совхоз-тары хөрүн ажылдар кыл-лар херекселдерин, саяла-ларын септеп дооскан. Айна тургусунар болдуруу-биле бүгү машиналарын ажылдарында белең ик-тиң көргөнін соонда, шөлдөргө үндүрер. Көрүл-де комиссияларга иже-нерлер, механизатор-биле ка-ды дуржулгалыг трактор-терин, чаштырмачыларын киргизген. Ставропольчу та-ражаларын дүзүлгө — гектар бүрүндө 24 цент-нерден эвээш эвээш дүжүттү алдыр.

ВЛАДИВОСТОК. Эрткен чылын белекчел, чыгыс-терге мөөнөп төккөн торф артыкчыны. Примориниң механизаторлары ажыл-агыйларын шөлдөрчө ам-сөөртүп турар. Бу үеде бе-ли ол органиктиң чөмүш-чидилгени миллион тонна чедир сөөрткөн.

Крайга торф белекчелин, сөөртүрүп коюуна кы-жын чорудуп турар, техник-машыныч чөмүшкүс чыгып чорууш чылдар Ам меса-нистизм отпарттар кыш он-нежктерде ажылдар тур-гудар. Чөмүшкүс чыгып чүткө эргилерде эвээш, хар-ны чөөкчү чыгып чорудуп турар, билиң черлерин чөм-чөкчү бо чыгып он мун гек-тарга көвүдүр.

РИГА. Латвиянын механизаторлары техника септе-лгени графиктен дык му-налы чорудуп турар. Ону бүгү буюуларга болгаш КМК-ларын ботта-рынга солукчул фондуну тургусканын болгаш төп-чүк септеген органи-зациянын ачында, бе-дик алган. Партиянын XXVI съездин аягында хуш чедир хай уткуштур эске-агыйларын 80-чүтүзү септээр деп механизаторлар хушчөгүн турган. Мехизор-ларын эске техникалык республикада чылым өтүр график-биле септеп турар. Күчүгү солукчул фондуну ачкында Т-100 дээш шышаа тракторуну кап-тал септеген чүткө 5-7 хун иштиде кылп турар апарган. Солаан бедирлер-нин комплекст бүрүзүне маагымал паспортун бер-ип турар.

БАКУ. Нефтянка районун Шаумян атыг колхозунуң ажыл-ишчилери авиаторларын хоочун он-пуктери дег уткуштур алган. Бу ажыл-агый хөвөн бол-гаш тарып чыгып бүгү шөлдөрүн аягында дүзүл-гө биле ажылдар кылп кыл-дыр республикада бир ду-гаарында тускайлаан. Шө-лдөрү чыгып чорудуп турар.

Партиянын XXVI съездин аягында хуш чедир хай уткуштур эске-агыйларын 80-чүтүзү септээр деп механизаторлар хушчөгүн турган. Мехизор-ларын эске техникалык республикада чылым өтүр график-биле септеп турар. Күчүгү солукчул фондуну ачкында Т-100 дээш шышаа тракторуну кап-тал септеген чүткө 5-7 хун иштиде кылп турар апарган. Солаан бедирлер-нин комплекст бүрүзүне маагымал паспортун бер-ип турар.

(СЭТА-нын көрү).

ЭВИЛЕДДЕШКЕН РЕСПУБЛИКАЛАРДА

РСФСР: Уланчызы дараазында үнер...

Ленинград ном үндүрер чер-ини үндүргөн «Ленинград-чын» деп ном партиянын XXVI съездинде Ленин хоорай-нын ишчилеринин коллек-тивинг району болуп турар.

Чарык чык чылды хара ту-дуп турар репортаж үеини ты-ныктыга шондугун чуркутар-да, солуннар чүдүлгөндө, шүлдүктөрдө болгаш телеграф оодуруларын тургустунган.

Ийе, бу бүгүни бистер чурттап эрткен бис, ол бүгү ам сатыш-сөткөлдө мөөнө-биле артып алган — деп ле-нинградчы хоочун коммунист Социалист Күш-ажылдын Маазыры Василий Петрович Виноградов, ол помну бодунуң ишчилер катан помчан чүр-дег ажил көрүп олура чутта-лар. Бирги беш чыл пазы-ның дарекчилерин билдире ВКП(б) ин XV съездинин делегалы болуп аас-кежик акал таварышкан турган.

Совет гидроэнергетика-нын эгелгени бистин «ушугуш-тар» бол-ла болгаш, он-мун чөмүшкүс чыгып чорудуп турар. Бу үеде бе-ли ол органиктиң чөмүш-чидилгени миллион тонна чедир сөөрткөн.

ЛЕНИНЧИ УГЛАНЫШКЫН - БИЛЕ

— Ленинчи партиянын съезд бүрүзү Совет Эвилели-ниң экономикаг болгаш со-циал хөгжүлгөсүнө туюгул-чугула үе-чада болуп турар. 60-ажыг чылдарын дүзүл-гө да совет улустун бедир алгач чедишкенин кайгамчык улу. Ол хире туюгул кыска үеиниң дүзүлгөсүндө ийдег чедишкенин болгаш кай-жал-даа, кым-даа чедиш ал-баан — деп, Австралия Ком-партия ТК-нын Политбюро секретары Эрни Шарф ПМА-нын корреспондентин В. Тру-никова интервьюсунга чутта-лаан.

Маагымал хосталгын соци-алисттик тургузуу, совет ки-жилерге хандырып берген бол-гаш оларын амдылар ден-нелин доктаамал бедирлү тур-ар. Капиталисттик дегелей-дег миллион кижилик ажыл чок турар амгы үеде кризистерге таварышпас социалисттик эконо-миканын артык күштүг чүд-дерин дегелгенин ажылчы чо-нары улам тодаргай болуп көрүп турар. Ажылдар, өөр-өң, калкын камгалаар, хуу-зула хостуг сыйлаар бол-гаш өске-даа эргелерин соци-ализм совет кижилерге бижы-мыс хандырып берген чорук капиталисттик мөөнөтүн ба-далында ажылчы чононарны демиселин күштөлдөргө иди-ниң берип турар.

Социалисттик экономика-ны дүзүлгөсүн бедир темптери болгаш туугу демөөрлөргө хөг-жүп орду чурттарын улустар-нын аялы-түрөгү, хо-жу-лангай чорукту уткуштур эске-агыйларын социализм эвээш эвээш дүжүттү алдыр.

СЭП-ин XXIV болгаш XXV съездининин амдылар кыл-ганын Тайбынын программа-зына Совет Эвилелин чыгы-лыш чок шыгып. Эртемеиле табынган мынак күштерин иделгиди болгаш демисели ол программа-биле сырып холба-лыг. Тайбын дугайында Ле-нинчи декретти хуш алган үеде солгаст ССР-ини даш-тыкы политикаы табынган бижы-лаарычыче бүрүч утла-ган. Ол утлагышканын чүткө

КОЛ МАГАДЫЛАЛ

ПРАГА. (СЭТА). Совет Эви-ли-биле болгаш аки-думалы-лык өске-даа чурттар-биле интернационал харылаалар Чехословакиянын национал хосталганын болгаш хама-рышпас курунелгил болурунуң база чехословак улустун тай-бын амдылар-чуртталганын кел-ир үеде-даа кол маагымал-дын болуп деп, Чехословакия-нын Компартиянын ТК-нын Чингине секретары Гус-тав Гусак медеглээн. Партия-нык болгаш чоночу чыгыс-терге Чехословак Социалист-тик Республикада социалисттик тур-гузулгун кол политикаг ий-дегенин болуп, ону долу ту-руштуун хандырып турар деп, Клавно хоорайга партия ком-ференцияныг чүткө чуталап тура ол онзаал демдеглээн.

Совет үеде реаксылыг им-периалисттик бөлүктөр боо-чөккөсү база катан энде-ге булдуруп, медеглээн ки-жилерни күткүп үндүрүп, ла-йызырак дембээрлешкип ба-далың чыгыштарын турар деп, Г. Гусак айткан. Олар социалисттик чурттарын, хам-чыт мурунла Совет Эвилелин хостал-чүтүлгөсү туруп берген-дер.

САЙЗЫРАНГАЙЖЫДАРЫ-НЫН ПРОГРАММАЗЫ

БУДАПЕШТ. (СЭТА). 1981 — 1985 чылдарда булдуруп үндүрүп кылгыларын сайзыра-гайжыларын программасын Чехословакиянын болгаш маагымал туулушун кампа-нын специализир ажилдап кылган. Сан программа ба-дырык станоктары болгаш амгы үеде дерг-херекселде-рини өске-даа хевирлерин кы-лып үндүрүп бо беш чылда көвүдүр. Ол сорулгаларын че-дил амыр дээш булдурунгени эрте-мичилеке баазанын кал-жык болгаш бижыгалаан. Специализир баш уду-рун саяп көргөнін буугаар ал-гы, төлөмдөгүсүн программ-аның 1985 чылда чедир бо-талдыргангын түнөкчө бу-лдурунгени арыг орутамы ал-ды катан көвүдүр.

УЛАМЧЫЛАВЫШААН

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

КАНБЕРРА. (СЭТА). Австра-лиянын «Кантас айруу-дэр» ушар чүүл компания-зын албан-хаакчыларын ам-жыл соодалышканы улам-чылавышаан. Чер кырын ал-бан черлеринин амжылгы-ларын кампагылаан ушар со-сөм бөө каттыж берген. Штатак чөжөк ижи ажылда-чуугурун администрация са-гырткан амжылгыс сөксаткан-деген турар. Ушар чүүл ко-мпаниянын эдери ажи-кы-лаа сүргөс дайыскал эки-ла-жын кылганар, ол чорук ушугушкуну үеинде оза-лоптарын болдурунгени ап-ар чылар.

БОЛУУШКУННАР ДОПЧУЛАЛЫ

БЕРЛИН. (СЭТА). Соци-алисттик чарыкка садыг амжыл-дакчыларын чеди алган бе-дик түнөөлөргө Германия Демок-раттыг Республиканын айма-кында болгаш байырт кы-лаага медеглээн. Республи-канын улус амжылгынын каш конук муруну чарыкка болдуруп профессионал байыр-лаачын медеглээн ол амды-ларын 800 мун амжылгыларын ий шыларанын айма-кында «ГДР-ини сазынын алдыг амжылдакчы» атты тывыска-нын дугайында дипломарын байыраалыг бойдала тывыс-кан.

БЕРЛИН. (СЭТА). Соци-алисттик чарыкка садыг амжыл-дакчыларын чеди алган бе-дик түнөөлөргө Германия Демок-раттыг Республиканын айма-кында болгаш байырт кы-лаага медеглээн. Республи-канын улус амжылгынын каш конук муруну чарыкка болдуруп профессионал байыр-лаачын медеглээн ол амды-ларын 800 мун амжылгыларын ий шыларанын айма-кында «ГДР-ини сазынын алдыг амжылдакчы» атты тывыска-нын дугайында дипломарын байыраалыг бойдала тывыс-кан.

БЕРЛИН. (СЭТА). Соци-алисттик чарыкка садыг амжыл-дакчыларын чеди алган бе-дик түнөөлөргө Германия Демок-раттыг Республиканын айма-кында болгаш байырт кы-лаага медеглээн. Республи-канын улус амжылгынын каш конук муруну чарыкка болдуруп профессионал байыр-лаачын медеглээн ол амды-ларын 800 мун амжылгыларын ий шыларанын айма-кында «ГДР-ини сазынын алдыг амжылдакчы» атты тывыска-нын дугайында дипломарын байыраалыг бойдала тывыс-кан.

БЕРЛИН. (СЭТА). Соци-алисттик чарыкка садыг амжыл-дакчыларын чеди алган бе-дик түнөөлөргө Германия Демок-раттыг Республиканын айма-кында болгаш байырт кы-лаага медеглээн. Республи-канын улус амжылгынын каш конук муруну чарыкка болдуруп профессионал байыр-лаачын медеглээн ол амды-ларын 800 мун амжылгыларын ий шыларанын айма-кында «ГДР-ини сазынын алдыг амжылдакчы» атты тывыска-нын дугайында дипломарын байыраалыг бойдала тывыс-кан.

БЕРЛИН. (СЭТА). Соци-алисттик чарыкка садыг амжыл-дакчыларын чеди алган бе-дик түнөөлөргө Германия Демок-раттыг Республиканын айма-кында болгаш байырт кы-лаага медеглээн. Республи-канын улус амжылгынын каш конук муруну чарыкка болдуруп профессионал байыр-лаачын медеглээн ол амды-ларын 800 мун амжылгыларын ий шыларанын айма-кында «ГДР-ини сазынын алдыг амжылдакчы» атты тывыска-нын дугайында дипломарын байыраалыг бойдала тывыс-кан.

БЕРЛИН. (СЭТА). Соци-алисттик чарыкка садыг амжыл-дакчыларын чеди алган бе-дик түнөөлөргө Германия Демок-раттыг Республиканын айма-кында болгаш байырт кы-лаага медеглээн. Республи-канын улус амжылгынын каш конук муруну чарыкка болдуруп профессионал байыр-лаачын медеглээн ол амды-ларын 800 мун амжылгыларын ий шыларанын айма-кында «ГДР-ини сазынын алдыг амжылдакчы» атты тывыска-нын дугайында дипломарын байыраалыг бойдала тывыс-кан.</

Бистиң календарывыс

ХОСТАЛГАНЫҢ КЫЙГЫЖЫЗЫ

В. И. Ленинни акызы А. Ульяновту кинан калаалап чораш номнарының бирээни ач-сурагың немец шүлүкчү Генрих Гейнени шүлүктөрүң чыныкты болган.

Орус революсу оон чүңү көрүп, билип чорашыл?

Оон чогаалдары адуу чок, ат-сураа оран-дегелейде тарай берген.

Гейне ядым сазыгынын өт-бүлениге төрттүгөн. Би-чизден-не ол Сервантестин «Дон-Кихотун» улуз хандык-шы-биле номчул, улустун төөгү болгаш тоолуругу чугаа-ларына мыак чораш. Ол сөз-ханын турал. Наполеонун шери Германни кырып келген.

Оон-биле чораштыр Француз революциянын идея-лары Германга база тарай берген.

А. Ульяновту Генрих Гейне-нин шүлүктөрү бедек маагыл идеяларже чалгынал турган.

Ылаңгы ылаңкы дугайында шүлүктөр оон чүңү амы-чу-ла еткисинин таалады боол арпаан, а харын буржуазия-биле илг чорашынын өт-бү-лениге оон чүңү амы-чу-ла ымырал турган. Буржуа ин-тидизин чуттуу багыт А. Ульянов Генрих Гейнени шү-лүктөрүн эрте чажыла-ла билип ал чораш, а оон сөз-ханын бижээш шүлүктөрү ачыл-ла билишкен, политиктиг поэзия апарган.

1827 чылда шүлүкчү бүгү-ле шүлүктөрүн чыгарган. «Бирлар ному» деп ат-биле паралап үтүргөн. Ол ному мынак он-үн улаа паралап. Ол шүлүк-терде туршутт энес чорук, үн-тыкчак сеткил, бүтүз ылаң-кышылды кудуралы сийниген. Шүлүктөрүнде ол кижиниң са-гыш-сеткилинин кыдыг-даз та-ларын уран-чечен-биле эле-ретип көргөзгөн.

Г. Гейнени баштайгы шү-лүктөрүнде аас-кежик чок ылаңкышылды төөгүзүн—үсүн тыныжын көргүскүдөн, оларда кижиге болгаш оон үе-шаа тола көчүп турар.

Буржуа-феодалдык Герма-нияда оон шүлүкчүлүгү ха-маарылаа чоруту улам ши-н-иш.

гым, шиптирлик апарган. Ли-ринктик шүлүк чогаалы сагыш-сеткилди идеяларинге кызын апаар орта шүлүкчү чоруту прозаже шилчээ. «Орук чу-румалдары» деп чогаалында студент Гейне, сактырга, бүгү-ле чүве дугайын бижип турар ылаңкыш. Оон эң кол чүвени тодаралып алыры берге. Бой-дуска ылаңкыш. А кол-ла чү-ве— авторун боду, оон рево-люсу энергиязы болгаш хос-талгага ылаңкыш.

Проза чогаалында оон ий-ги ному «Ле Гро» Ул чогаал-да Француз революциянын идеясын алдаржыткан, ол ному чүзүктүн айымылгы деп көргөн, мынак чораш турган. Француз барабаныч барабанын накташкан, деп эрте болгаш хос-талга дугайын шүлүкчү-биле чүзүлгөш турар.

«Бистер чүс-чүс чылдарда тургулаан хурээ-хит буступ дужу, императорларын эрге-дужулен дужур октаатын турар кайгычак үеде чурттап чоруту улус-тур бис»— деп, Г. Гейне чугаалаан.

1830 чылда Францияга бол-ган революция шүлүкчүнү сепкил-сагышын, манашынын хандыгып шылаала. Истеп су-рушкуну кыдыг-берге өй-лө-лө революсу күзөл-болаларын боттанышкын берге турган. Гейне Германни каг-гаш, оон бола-биле алырга, хос-талганын болгаш демокра-тияны чурту болуу Франция-же чоруп барган. Үчүн чыл-тар үезинде Гейне политика болгаш философия темаларын-га элээн каш номнарым бижээ. А кол-ла жары шүлүк чогаалы боол артыпшан. Оон арга-дуржулаа чоруту ба-шыл. Булут революсу болгаш шүлүкчү болган. Оон чал-гыштыг революсу-шүлүкчү болурунда, ол чете Парижге чурттап турган К. Маркс-биле таанышылгашы кончү тузалаан. К. Маркс Генрих Гейнени шүлүктөрүн аажок ылаңк, со-пучооар турган.

1844 чылда Гейне булут билишкан, уран-чечен чогаал-дарын бижигилген. Ылаңк ол по-литиктиг лирика—«Амгы үе-

нин шүлүк» деп ному болгаш сурагың шүлүктел «Германия. Кышкы тоол» деп чогаалдарын бижээ. Ол чогаалдарында Г. Гейне революциянын херээ-дээ демиселдин бирги оду-руунда боол көстүп келген.

Гейнени өске чогаалдары-дан «Германия» деп шүлүк-лө-нү шүлүкчү эрги тургузуп-ну сойлап илердингенде а-гыда, коммунист инициатив-лик чаа идеяларын маң ү-дүрүп турар. Шүлүкчүлө ийдеп, кол эзе — бирги эзе — «Чаа ыры» болур. Ылаң-ка, шындык дегелей—дарла-чок, чаа интикл тургузуу көргүзүп турар.

«Тараа болгаш розалар» деп эгеле кайгамчык сүзү-хевирин көргүзүп турар болгаш ол чо-гаал чырытылыг келер үенин позитивтик символу боол турар. Коммунизм дээш демиселе ас-сеткилди кижилерин ама-даа соруу киирип чоруту. «Герма-ния» деп шүлүкчүлө «Чаа ыры» деп эгеле Г. Гейне де-шылгелиг үзөл-болалыг Карл Маркска кончү чогуу көргүзүп турар. Марксизмин классиктер шүлүкчүлө ол депшилгелиг чүдүлү эскерип болгаш үзөлгөш. Ф. Энгельс «Германия коммунисттик напкын тожугу» деп чү-лө-лө Г. Гейнени дугайында мынак дээ: «Генрих Гейне дээрге, немец шүлүкчүлөрүн эң шылаарагайларын бирээ-ни, ол дээрге бистин одуруу-вече катжыгып кырып келген политика талазы-биле бижик туршутт кижиге, оон чамдык шүлүктөрү социализм ал-даржылып, алгаш-берээп ту-ра».

Хос-талганын ылаңкышылды, кижилерин ажал-амыра-лында кайгамчык чырык-чаа-гай болгаш эрес-чилиги, маа-дылтыг чорутуу ыраажызы Генрих Гейнени шүлүктөрү делегей литературанын эл-лө-лө фолклорун кыдыг-берге кыргын, оон чогаалдары алуу чок.

В. ЧИЧИНОВ.

Кызылдын педагогика инсти-тузунун орус болгаш да-тыкты литература башкымы.

РЕПЕРТУАРЫҢ БУЛУН

ААС-БИЛЕ ААЛ КӨЖҮРБЕС

Шоодуглуг көргүзүг

Ажыдаар өрөөнүнде дирек-тор мыай-бөөр кылаштып, таа-нылап басып турар. Кижиге аажок сөктөөр. Директор столга барган, караанын шилин кет-кеш, хай-де саазынар му-нунга салган, олуруп алыр.

Директор: Ам каймыз кел-чик ирги? (Эжикти дыңгыт-коотар).

Чаа, киринер.

Агроном: (Кирип келген).

Экин, директор!

Директор: Экин, эш агро-ном, Че, чү дугайгы келдин, дүргөн тө каап одур, ол-бе-чер...

(Телефон кыгыраар, туулу алыр). Совхоз директору-дур мен. А хе-хе, экин Максим Монгушович, силерин динил-дур мен, дарга. Кылып тур мен, дарга. дораш-на бөлү бөөр, ийе, каш шак болган караналып чете бөөр мен, Максим Монгушович. Ийе-ийе, чагынар база белен. Чугаа турбас. (Трубканын саям каал).

Көрбөс сен бе, шутт ажал кыдыртпашаан, балдыр-сыктарбас, баш кедүртпес-сан-тун, хурал-сулгаа дээш кулак амыратпас. Он баштыг, чүс холдуг турган болза, херек өске дийин.

Агроном: Чер ажылынын культураны бидитпес болза, хоржок, директор. Оон башка бедик дужут-даа алдынама, беш чылдып хулалгези-даа күсөттинмес-тир.

Директор: Канчартар мен ам, эш агроном, шырбанып-ла турар кижиге-дир мен.

Агроном: Бар күштерни бо-лаш курлавырларын эртем бузуу-биле шын ажыла-вас болаз, ол ажал кажан-даа ылаңкыш дийин.

Директор: Кылынар-кылы-нар, ол силерниң дорт хуа-ла...

сеңер, чир чөмпөр, алыр шалымынар-дыр.

Агроном: Бодунун бүгү-ле санал-оңалымы болгаш бола-дарынын киирин. Ол силерде кандыг-ла чугаалажымын чок чылар-дыр.

Директор: Ох, көдек, ындаг-ийикле мен, уткан-дыр мен, ам чайым чогул, эртен кел че, шиптирээр бис.

Агроном: Ындыг-дыр, дарга. (Үнө бөөр).

Директор: Бурган-на өршээ-линем. Кандыг кончүт хай культулар бар апары бе? Адырам, чер культураны, бир-рөө, суур культураны, ийи, чонун культураны, үш, ажал культураны, дорт, а беште? А мал культураны.

Суггачы: Хууер туткан кы-лаштып кирип келер. Ол кы-зыл-лавап, очуларын дөмөк дөзүңге чедип лаап алган боор. Директор эскербей чуга-лаатынып олурар.

Директор: Адыр-адыр, кан-чалза эки чор. Чогуу чүдөн эгелезе ылаң, че?

Суггачы: (Эдеспенин, эж-тин кыскап). Менден.

Директор: (Менден). Бо ка-йын келдин, амак?

Суггачы: Бодун көрүп олур силер, дарга. Черден кел-дим. Каш борбак кижиге кара-чептес ховуга чете каран-наар. Күш чептес-тир бис, бидилер бе? Кажан-чеген буга унауер, чалгып чылар хеменин чаа тулар улус бис, бидин бе? Канчал чыт-кан тарааларын кажан-чеген дөмгө бир... кылымал түве болаз... тф, угаанымы мт-ла чынамен, чү дээр чүве, бүгүлүр-биле суггачтыр улус бис, бидин бе? Арат дү-беле тарза суггачтын амы үе ба-у-бү-биле кажан солтур түвө, кара кайгамчыг чүве-дир бе, бидин бе?...

Директор: Че, чугаанар сөк-сактыр, амак. Бөгүн чаа көр-жү, бидич келген эвес бис, мыча дык мыткаш, кангыт-каш аан, чор сен оңу. Бүгү-ле чүве уелит, бүгү-ле чүве хары утга тургустуну келбес-ле болбай.

Суггачы: Көдөз тургус-тунга-ла суггачычылан кел-дим, кара бажым харанын, кайгал бөдүм кырып келдим, бидин бе?

Директор: Бидилгес, бидил-гес. Аргазып тывар, өрөңпө-рөөр бис, че, чоруптунар, чай чок ор мен.

Суггачы: Эх, чорум кажан чогуту ирги, чоама кажан төвөр ирги? Кудай дээрге чү-дүргө-даа, кудук-чайык бер-бес боор-дур. (Үнө бөөр).

Директор: (Бодун). Ады-рам, малчыга кудук, бирөө, суурга кудук, ийи, тараага ку-дук, үш, ой, кудук-ла кудук, суг-ла суг. Шылап-ла:

Куу лагын белинейден Кудук касса үмөйи канчаар.

Кусуун кара ку... (Эжик сөктөөр). Чаа, киринер.

Инженер: Ат болган, дарга.

Директор: Чүү чүве?

Инженер: Тараа үзөңгө чөтпес-тир.

Директор: Кожалардан кон-чуплаттай.

Инженер: Септелгени хуа-лап алас-тыр.

Директор: Кол кижизинин холун ачкылаптай.

Инженер: Дужут база пат ден тур.

Директор: Бойдус чүдүлө бибес болганда канчартар бис, оңу!

Инженер: Директор-даа бер-ге үзөңгө оң!

Директор: Кандыг?

Инженер: Аастыг!

(Танер).

О. СУВАНПИТ.

МЕНЭЭ ЫНАН

Партия!

Сазн одурунда басып чор мен,

Мага хандыр сени ирлаан солдамы мен.

Шыдамымын,

күчүлүмү,

шынымын ам

Чырык чаагай чуртталгамдан билип чор мен.

Дайыныларын мени төдү каргаар кылдыр,

Даштымдан-на көөр хөөн чок болуу кылдыр.

Шуурган удуу чаштырмай,

чүрөөм дөгөн

Чуртталгамны дүшкүрөдир эрттиксөөр мен.

Бүткүр-бодум ам-даа күштүт, амык мен.

Бүзүрөдиг чыдай кылдыр менээ ынан.

Дайымы-биле септирип аар санмыла-ла

Далагалзай,

амы-тыным бодаваан мен.

Дангына дег черим сенде, мынаганшым

Тайым ушпай,

тинилгелит басып чор мен.

Кымы тутун адаа-биле мычар чурттааш,

Хым ханып,

кежимин ол деп санаар-дыр мен.

Очулдурган М. ӨДЧЕП-ООЛ.

ЧОРГААРАЛ ЫРЫ

Аялгызы Д. ШАНТАРНЫЫ. Сөзү В. САГААН-ООЛДУУ.

Делгем-биле

CO - BET ЧЫРТ - ТУК ОҒ - АЗ БОЛ - ГАШ ТӨ - ЛӨ -

ТАГ. CO - РУК КУ - ЖУМ

ШЫ - ДА - МЫ - КАИ Э - РЕС МЕН.

ЧО - ЛУМ - КЕ - ЖИМ ТАИ - БЫЧ БОЛ - ГАШ КЕ - ЗЭ -

ЧОР - ГААР - ДА - НЫП

ИР - МА ЧО - РУК О - МАК МЕН.

СО - РИ - ГА - ЖЕ ЧУК - ТЭЭН МЕН.

Алтыннан чөпшүл болгаш чуртталгага

Арым шыны сеткилден бөдүүн мен.

Эки чуртка өскөн болгаш чолуну

Уран чүүлге, чогаалымга кошкан мен.

Эчис шынын алгаш-бераш мылаар деп

Удуу чаагай сорулгага чүткөн мен.

СОЛУН

УЖУРАЖЫШКЫН

Саматаалды ортумак шко-лазыга тыва улустун ылаң-кышын «Хайыраан ботту» көр-гүзүп чораш артистер-биле өөреникчилерин ужуражы-лаа болган.

Тыва баштайгы театрын тургустунуп келгенинин бо-лаш акаа «Хайыраан ботту» ойнап эгелээнин дугайында эң баштайгы артистеринң бирээни Тыва АССР-ниң ала-ла-лыг артизи Владимир Мон-галыбин кончү солуну-биле чугаалап берген.

Театрын болгаш шип чо-гаалынын нарын тургузула-рынын дугайында болгаш риндарын кууседирин ре-жиссер К. Сагым болгаш артистер Э. Кендешов, Д. Барымаан, А. Салга-олар чугаалап бергенер.

Олар артист болуусуларга арга-сүмезин бергенер.

Анымак артист Александр Салчак сурагың уругулар чо-гаалымы Сергей Михалковтун «Эзирик койгун» деп басын-гаш каттырынын, солун кылдыр көмчаш, этюд деп чүл дээр-лин уругуларга тайылбырлап берген.

Аларамы артистер Влади-мир Монгалыбин, Екатерина Кендешов олар «Аршин ма-ла» деп шилден үзүндүлөр-ни баш кыргутуп бергенер.

Артистер бис өөреникчи-лерин драмында ужуражыга уран чүүлге сонуургаал, оон кижизидич ужуу-уткызын билип алырынга ажыктыг бол-ган.

М. ТИРИН.

КАДЫКШЫЛДЫҢ

ЧАА ТУДУГЛАРЫ

Бичин уругуларын хай саа-бырды эмнегесинин баштай-гы элээден Братск хоорайда ажыдаага киирген. Ала-чур-туң болгаш даңгыкыга бүдүр-ген апаратура-биле дериттин-ген көрүс—бичин уругуларын эмнеге комплекциянын улуг туудугуларын бирээни.

Комплекстин деискееринде шиптир эмнеге болгаш ту-рум эмнээр чер ажылдап ту-рар. Оларын аразында хары-лаа туулар чер адынын болгаш чер кырынын чыгылаан орук-тары бар. Кадыкшылдын эвези эвес чаа туудугуларын эртен беш чылда Братск хоор-айда ажыдаага киирген. Эм-негесерге немештир элээн каш ителгелер база туттунган.

М. СОВЕНКО, СЭТА-ның корр.

АНЫЯКТАРГА ОРДУ

Ташкенттин аныяк эрке-дендерине, специалистерине болгаш студенттерине тур-дуп берген чаа клуб оларын чогаалымын ажалымын, та-рыкчабын коллективте өөрүктүрүп болган. Аңал ни-тизи-биле чээрби муң хире кижиге кээп турар.

Күженишкенин ажал болгаш солун дыштыма — ол чарыс эң бистиң клубтуң кижизининин лозуну бол-ган— деп, оон хушбууга пре-зиденти Узеир ССР-ниң Эр-тежер академиянын ака-дежис секретары Т. Рашидов чугаалап турар.

Академиктиг болгаш адыр-лар аалымын институттары-

нын ажыдакчылары-биле дээш өөреникчелерин аныяктарын шипчилелер кылырын планын чогаат-кан, чейишкенин боттанды-рыны чаа клуб улау ро-дун ойнаа. Республикамы бүдүрүкчү күштерин дүргөн хөтөдөрине улаанга эрке программаларын боттанды-рына кижир чогаалымын бривдаларын клубтуң чанын-да тургускан. А күш-ажымы хумеристи соонда — клубка келгенерге лекцияларын, шип, концерттер көрүлдөткөн организастап турар.

Совет чурттуз оглу болгаш телепти

Сорук кужум шыдамыккай эрес мен.

Чогуу-кежим тайбын болгаш кезезде

С. БАЛЫКОВ, СЭТА-ның корр.

спорт

Стол теннизи: ЧАА АТТАР

Стод теннизинин республи-ка федерациязын шипталы дээш солун маргалааны эрке-ден чылдан эгелеш чыл бир-де доктаамал эрттирерин инициатива. Ул маргала-нын негелдезин баулар ала-ийиң разрадатан өрү мергеж-илди спортчулар кижир ужу-ругу. Ычангаан алаа Тыванын эш шыраак дээш теннисчилер бариш шупту кииришкен.

Оларын аразында анымак спортчулар база элээш эвес. Эң ылаңгыя үр улустун а-разында болгаш спортчу деисе-ге Кызылдың үч чок уругулар шипчилерин өөреникчилер боттарынын удуулаштыла-рынын улаа-хараа удуу ап тур-галар. Ол шипчилер 7-ги клас-зынын өөреникчин 13 хар-дыр Леия Саттия оюнун ку-руктукер улууг сонуургал-би-не көргөткөн.

Эр улустун оюун үш бө-лүккө үскөн турган. Болук бө-

рүзүңге бирги, ийги черлерин алган теннисчилер түнөс оюннарда кижир. Леия Сат-тига бодуну бөлүңгө эркен чы-гыр республика чемпиону. Ты-панын шыраак спортчуу Ва-димир Фунтиков-биле ойнаш бедик мергежилдин көргүзүп, оңу 2:1 саныг удуу алган. Оон соонда ол Сергей Санини ба-за тиндээш, чемпион ат дээш оюнга кижир эргени чаалап алган.

Стод теннизинин федерация-зын шипталы дээш шүлд-оюнга «Динамо» спорт ипи-тилеринин төлөөс Сергей Са-нин чүтгө Леия Сатка утту-ругу, чемпионнаан. А Леия Са-тига оон командада эки 14 харыг Сергей Ооржак олар ийги, үшкү нерлерин элээш-пер. Ычангаан Тыванын ши-ликек командазынын кижиге-гивери мастерге кандидат Анатолий Серей, бирги разра-дчылар Николай Данчыр-оол, Владимир Фунтиков, Руслан

Мусаев олар бо улаада шаң-надыг черлерге кижирээр.

Херээжен спортчуларын аразында үч чок уругулар шипчилерин өөреникчин Ми-ра Ооржак — бирги, № 2 ор-тумак шипчилер спортчуу Виктория Чоюдо — ийги, Ол Чамыктай — үш